

1.Sayıda Çıkan Bölümün Devamı

<< Evet >> dedi Hidayet Münir,
<< Düşündüm. Pek çok konuda hak verdim size.>>

Anfide bir fıslıtı yükseldi. Hepimiz dönüp eczane-
nin kapısından yeni giren kişiye baktık. Recep
Eğilmez idi bu.

Kalabalığın arasından beni görmüş, gülümseyerek
masamıza doğru geliyordu.

Sevgi ve dostlukla elimi sıktı. Heyecanlı
görünüyordu. Açık renk bir takım elbise giymişti.
Onu, diğer konuşmacılarla tanıştırdım. El
sıkıştılar. Recep Eğilmez son boş sandalyeye otu-
rarak platformdaki yerini aldı.

Anfide heyecan son haddini bulmuştu. Kalabalığın
uğultusu, Paganini'nin müziğini bastırıyordu.

Organizatör Ali Avaz, platforma çıktı. Salonda ses
kesildi.

Ali Avaz:

<< Hoşgeldiniz sayın konuklarımız, sevgili
konuşmacılarımız... Bildiğiniz gibi, konumuz,
ülkemizde yeşil reçete uygulaması, bağımlılık ya-
pan ilaçlar ve uyuşturucular... Konuşmacılarımızı
teker teker takdim ediyorum. Aralarında değerli bir
yazarımız bulunuyor. (Alkışlar... Kalkıp kalabalığı
başımın selamladım.) Anadolu hapçıları ve
müptelaları adına sayın Nusret Gıyasoğlu.
(Alkışlar). Sayın kalfamız Veysel Tınaz. (Alkışlar)
Hintli konuk Bay Dilip (Alkışlar ve yaşa! sesle-
ri...) Sayın Hidayet Münir, (Alkışlar...) ve özel
araştırmacı sayın Recep Eğilmez...>>

Ali Avaz süregelen alkışlar arasında platformdan
inerken, ilk konuşmayı yapacak olan Recep
Eğilmez usulca önündeki mikrofonu düzeltip
konuşmaya başladı.

<< Sayın Konuklar, bugün burada çok nazik bir ko-
nuyu konuşmak ve tartışmak için toplanmış bulu-
nuyoruz. Yurdumuzda yaklaşık bir buçuk yıldır uy-
gulanmakta olan << Yeşil Reçete >> olayı,
toplumumuza ne gibi yararlar sağlamıştır? Bu uy-
gulanmanın yararları yanında zararları da var mıdır?
Yıllardır başıboş bırakılmış uyuşturucu piyasasına
böyle bir kilit vurulunca, günlük bunalımları hafif-
letmek, yaşamı birazcık daha renkli görmek için
zararsız yatıştırıcılardan alan vatandaş; çıplak
gerçekle karşı karşıya gelince nasıl bir bunalıma
düşmüştür? Bakanlık yeşil reçete ile en masum va-
tandaş bile fişlemekte midir? İşte bunları
konuşacağız bugün, burada...>>

Recep Eğilmez tok sesi ile tüm anfideki kalabalığa
bir anda hakim oluvermişti. Herkes ilgiyle dinliy-

ordu onu.

O, ön sıralara bir göz atarak konuşmasına devam
etti. << Dinleyiciler arasında değerli ruhbilimci
profesörler, çok sayıda bilimadamı, gençlikten
geniş bir kesim ve sokaktaki vatandaşım da büyük
bir çoğunluğunun bulunduğunu mutlulukla
görüyorum. Panelimize sizlerin de sorularınız ve
önerilerinizle katılmanızı diliyorum.>>

Önündeki kağıtlara bir göz atıp konuşmasını
sürdü.

<< Tüm arkadaşlar konuşacaklar, zaman kısıtlı.
Ben ilkin kendi özel araştırmalarımın elde
ettiğim bazı bilgileri sizlere sunacağım. Ve
üstünde durmak istediğim asıl konu; ilaç
müptelalarının yansıra, yeşil reçete olayı ile ma-
sum vatandaş; basit bir yatıştırıcı almak isteyen
sokaktaki adam bir eczaneye girdiğinde kimliğini
ibraz etmek mecburiyetinde kalıyor... Adı, soyadı,
doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, adresi
alınıp yeşil reçetenin arkasına yazılıyor ve vatan-
daşın imzası isteniyor. Bu vatandaşın aldığı ilaç
bazen 5 miligramlık bir Nervium veya benzeri...
Sayın dinleyiciler, dünyanın hiçbir yerinde böyle
kimlikli bir satış yapıldığını sanmıyorum! Yani
ülkemiz eczanelerinde, 1,5 yıldan bu yana, morfin
alan bağımlı kişiyle basit bir yatıştırıcı alan kişi
aynı yöntemden geçiriliyor! Bazı doktorlarımız,
adlarını kullanmaktan çekindikleri için yeşil reçete
yazmıyorlar... Bazı eczacılar yeşil reçeteyi
görünce, adı geçen ilaç için, 'yok kalmadı' diyor-
lar. Vatandaş haksız yere eczane kapısından
çevriliyor!

<< Şimdi şöyle bir soru yöneltmek istiyorum size:
Bizi radyasyon olayında ve deterjan olayında uyar-
mayı gereksiz gören hükümet, acaba niçin buna ti-
zlik gösteriyor?>>

Recep Eğilmez sözünü bitirmişti, geriye yaslandı.

Arkadan bir alkış koptu.

<< Söz almak istiyorum!>> diye bir genç fırladı
ayağı.

Mikrofon bendeydi.

<< Buyrun söz sizin>> dedim ona.

Genç, coşkuyla konuşuyordu.

<< Sayın Recep Eğilmez, Sayın Yazar.. Uygur batı
ülkelerinde bağımlılık yapan ilaçların doktor
reçetesiyle verildiğini biliyoruz. Oysa ülkemizde
uygulanan yeşil veya kırmızı reçete olayı bir
takım yolsuzluklara yol açtı. Çalınan reçete tomar-
larını, bunları satanları, sahtesini basanları gazet-
elerde okuyoruz. Bunlara ne dersiniz?

Hafif öksürerek konuşmaya başladım:

Devamı Arka Sayfada

<< Tüm değindiğimiz bu olaylar, sahte yeşil reçete basımı, çalınan reçeteler; toplumumuzda belirli bir kesimin varlığını ortaya koyuyor. Bu kesimin sandığımızdan da çok geniş olduğunu tahmin ediyoruz; bu tür uyuşturuculara bel bağlamış insanların var. Bu ilaçların piyasası yoğun. Ayrıca bu uyuşturuculardan bazılarının Tahtakale'de karaborsa satıldığını duydum. Belki bu insanlar haklı... Ülkedeki bunalım, onları etkiliyor. Sıkı denetim altındaki Avrupa ve Amerika ülkelerinde uyuşturucu kullanımı bizdekinden çok daha yaygın. Ve hiç kimsenin de reçeteye eczaneden birşey aldığını sanmıyorum. Yani boyut değişik... Bir kaçış, bir rahatlama arıyorlar, geçici de olsa, bizdekiler... Buna karşı sert tedbir alınınca, ortaya sözünü ettiğimiz olaylar çıktı. Eczane soygunları bile duyuldu.

<< Bizim bugün, buradaki konumuz; ülkemizdeki katı uygulamadan vatandaş rahatsız oluyor mu? Çünkü bildiğim kadarıyla eczanede satılan en güçlü bağımlılık yapan ilaçlar, bazı uyku ilaçlarıdır. nembotal, Seconal veya Rohypnol gibi... Yani vatandaşın onları her istediğinde alabilmesi artık olanaksız gibi. Ayrıca bunlar da hekim kontrolündeki bir hastanın kullanacağı ilaçlardır.>>

<< Sözü Hintli konuğumuz Bay Dilip'e veriyorum.

Dilip, mikrofona uzattı başını, başladı konuşmaya:

<< Size biraz benim ülkemden, yani Hindistan'dan sözetmek istiyorum. Çok kalabalık bir ülkemiz, biliyorsunuz. İleri sayılmayız. Ülkemde bir ilaç yasası uygulandığını sanmıyorum. Yani siz de şu an yeşil reçeteye bağlanmış olan ilaçlar Hindistan'da reçetesiz satılır. Ama bunlara pek ilgi gösterildiğini düşünemiyorum. Daha doğrusu duymadım. Çoğunluk esrar kullanır. İlaç pahalıdır. Hint toplumu çok karışık, dinsel ve etnik birçok karışık grup var. Onca yoksulluk ve sefalet içinde, İsviçre, Amerikan veya Alman patentli hafif yatıştırıcı kullanmak kimsenin aklına gelmez. Ben öyle sanıyorum. Elinde reçete ile dolaşan bir Hintli hiç görmedim. Sonra bizim kendimize göre rahatlama, gevşeme yöntemlerimiz var. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar>> dedi.

Alkışlar arasında mikrofonu bıraktı.

Sözü Hülya Eczanesi kalfası Veysel Tınaz'a verdik. Çekti mikrofonu kendine, emin bir sesle konuşmaya başladı.

<< Sayın dinleyenler. Ben olaya başka bir açıdan bakacağım. Düşünün bir, ben kasanın ardındaki adamım, ilacı verebilecek veya vermeyecek yetkiyim ben. Yeşil reçete sahibi eczaneye girer girmez göz hapsine alırım onu. Ezik, bir suçlu gibi gelir reçetesini uzatır. Karşımdaki kaşarlanmış bir ilaç bağımlısı da olabilir, masum bir vatandaş da. Elindeki reçete sahte olabilir! Bana gelmezden önce birkaç eczaneden döndürülmüş olabilir. Üç dört saniye içinde incelerim onu. Sinirli mi, endişeli mi, terli mi, eli titriyor mu? Sonra pek ilgilenmemiş gibi reçeteye bakarım.

Şüphelenmişsem, << Reçete yanlış yazılmış... Doktor kaşesi gerekir...>> falan der, atlatırım. Vermem ilacı. << Ya, öyle mi? Oysa ne zorlukla aldım bu reçeteyi>> der, çıkar gider. Kimine, << yok o ilaç piyasada,>> derim, umutsuzca yürütür, çıkar.>>

Veysel Tınaz konuşurken arkadan mırıltılar yükselmeye başladı. Yedi sekiz el birden havaya kalkmış, söz istiyordu.

<< Bir dakika, sözlerimi bitirmedim henüz...>> dedi Veysel Tınaz.

<< Topluma karşı görevimi yaptığımı sanıyorum. İlaç vermemekle bana gelmiş olan müşteriyi bir yerde koruyorum. Buna inancım sonsuzdur.>> Arkadan gür bir ses, mırıltıları bıçak gibi kesti. İnce bıyıklı, uzun boylu bir genç ayağa kalkmıştı.

<< Size sadece bir soru sayın kalfa>> dedi.

<< Buyrun>> dedi Veysel Tınaz.

Genç, << Acaba siz yaşamınızda hiç sıradan bir yatıştırıcı ilacı kullanmak zorunda kaldınız mı sayın kalfa bey?>>

Veysel Tınaz dikleşti: <<Haşa!>> dedi.

Kalabalıktan gülüşmeler yükseldi.

O sırada arkadan yaşlı bir kadın fırlamıştı ayağa:

<< Kalfa bey oğlum, sen ne diyorsun! Keyfi vermiyorsun ya ilacı! Karşıma yeşil reçeteye gelen daha önce doktordan almış oluyor onu, öyle değil mi? Geçen gün iki miligramlık Ativan için eczane eczane dolaştırdım beni. Elinde reçetem her kapıdan geri çevrildi. Sizde insanıyet de mi yok be oğlum! Anksiyeteye karşı bir ilaç bu. Alana kadar geçirdiğim endişe yeter bana. Allah cezanızı versin!>> diye bağırıp iskemlesine yığıldı.

<< Teyzem haklı!>> diye bağırınlar oldu arkadan.

Yanıdaki birkaç kişi kadını yatıştırmaya çalışıyorlardı.

Ön sıralarda oturan ilaç represantlarından biri kadının yanına gitmişti. Cebinden bir kuzu Ativan çıkardı.

<<Alın teyzeciğim. Bir eşantiyon bu. Doktorlara dağıtıyoruz ama ben bir tane de size vermekte sakınca görmüyorum>> dedi.

Yaşlı kadın, Sağol oğlum>> dedi, << Daraldım gene bu kalabalıkta>>

Anadolu Hapçıları ve İlaç Bağımlıları temsilcisi Nusret Gıyasoğlu söz almıştı. Salon yatıştı. Ben onu kaba saba bir adam sanmıştım. Sonradan tüm Türkiye'yi temsil ettiğini öğrendim. Hatta, Yale mezunu olduğu söylentileri dolaşmaya başlamıştı kalabalıkta. O, kırsal bir adam görünümünü taşıyan fiziğine çok aykırı düşen şeyler söyleyerek başladı konuşmasına.

<<Sayın konuklar. Size buradan, şu kürsüden, tüm Anadolu hapçıları, ilaç bağımlıları adına sesleniyorum. Parayla satın alınabilen ufak gevşemelere, küçük boyutta rahatlamalara, deliksiz uykulara, düşlere ve bugünkü Türkiye'mizi birazcık olsun pembe gösterebilecek olan bazı zararsız ilaçlara böyle sıkı bir ambargo koymaya hükümetin hakkı var mı? Size soruyorum! Deterjan ve radyasyon olayında baştakilerin tepkisizliğinden söz edildi. Yeşil reçete uygulamasında zora koşulan ve

Devamı Yan Sayfada

çoğunluk mağdur edilen vatandaş, bu muameleye layık mı? Soruyorum sizlere!>>

Salon ayaklanmıştı. Ali Avaz platforma çıkmış, dinleyicileri yatıştırmaya uğraşıyordu. Nusret Gıyasoğlu mikrofonu sıkı sıkı tutuyordu. Konuşmasına sesini daha da yükselterek devam etti.

<< Sevgili dinleyenler... Şu anda.. Evet şu anda Amerika'da, İngiltere'de ve İsviçre'de dev laboratuvarlarda yüzlerce yeni ilaç üretiliyor. Tüm bu ilaçlar insanlık için! Akıl hastalarına daha düzenli bir dünya gösterebilecek, depresyondan intihar etme kertelerine gelen insanları yaşama bağlayacak ilaçlar bunlar. Yurdumuzda uygulanmakta olan yasanın, yasadaki uygulamanın polis devleti statüsünden çıkartılmasını; yeşil reçeteli insanlara olası suçlu muamelesinden vazgeçilmesini diliyorum.>>

Alkışlar arasında mikrofonu bıraktı. Bir adam iltıdı ortaya. << Dinleyin beni!>> diye bağırdı. Sesindeki bir şey, anlatılması güç bir şey, herkesi bir anda susturdu. << Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nden bu panel için izin alıp çıktım. Bakıcımla geldim buraya>> diye bağırdı.

Herkesin gözü yanındaki iri kıyım adama gitti. Soluk yüzlü, dağınık saçlı adam sürdürdü konuşmasını: << Bir sarı bombacıydım ben! Bir nembutalci! Yıllardır toplumun dışladığı bir curuf gibi yaşadım. Şimdi tedavi görüyorum. Çıkacağım yakında. Yaşama karışacağım. İlk girdiğimde, geceleri yatağıma bağlanıp yatıyordum. Uyuşturucu bağımlılığı korkunç bir illet! Gençliğin ve kamuoyunun uyarılmasını ve konan tedbirlerin daha da arttırılmasını istiyorum!>> diye haykırdı.

Ortalık gene karışmıştı. Ali Avaz platforma çıkmıştı. << Sayın dinleyiciler, sayın konuklarımız. Eğer sakin olmazsanız panelimize burada son vermeye mecbur kalacağız!>> diye bağıırıyordu.

Salondaki uğultu daha da büyümüştü. Bakırköy'den izinli çıkan hasta, bakıcısıyla birlikte eczaneden tam çıkıyordu ki, orta sıralardan birinden avurtları çökük bir adam söz istedi. Uğultuda sesini duyurmaya çabalıyordu.

<< Buyrun>> dedi Ali Avaz. Adam: << Ben bir kobayım!>> dedi. Saonda birden sessizlik oluştu, çıt çıkmıyordu. Herkes kulak kesilmişti. Adam devam etti: << Asıl mesleğim inşaat ameleliği.. Ama bir kobayım ben! Bundan iki yıl önce; şimdi adını burada veremeyeceğim ünlü bir doktorun işlettiği klinikte kobaylık ettim. Yüksek para karşılığında.. Üç ay, her sabah ve akşam birer hap yutturdular bana. Paramı alıp kent kalabalığına karışıyordum her gece. İlacın adını bilmiyorum. Göz kararmaları ve bayılmalar oldu bir süre sonra. Klinikten ayağımlı kestim. Bilmem ki bu panelin kapsamına girer mi bu yaşadıklarım...>>

<< Düşünmeden yuttuğum ilacı sonradan düşündüm. Sanki ruhuma etkiler yapıyor, beynimi karman çorman ediyordu. Besbelli yeni bir buluştu bu ilaç. Amerika'da ilkin köpeklerde uygulanıyormuş diye duydum sonradan... Söyleyeceklerim bu kadar>> dedi.

Arkadaki ilaç raflarına dayanmış duran gençlik ayaklanmıştı. Ön sıradaki doktorlar aralarında yüksek sesle tartışıyorlardı: << Yeşil reçeteyele fişlenmek, insan hak ve özgürlüklerine aykırı!>> diye bir slogan atıldı o an. Ali Avaz, << Panel bitmiştir>> dedi. Hepimiz ayağa kalktık. Hidayet Münir konuşamamıştı. Yanına geldi. <<Karışık, çok karışık bir konu.. Halka açık bir panelle halledilmesi olanaksız!>> dedi.

Kalabalığın eczaneden yavaş yavaş süzülüp çıkmasını bekledik.

Bir süre sonra, çevremizi saran ilaçlar, Ferlinghetti, Freud, Adler, Rimbaud, Verlaine ve Baudelaire'in bize sonsuz bir hüznün ya da ciddiyetle bakan resimleriyle başbaşa kalmıştık.

<< Hadi biz de çikalım>> dedim. Hidayet Münir, << İsteyeni arabamla bırakabilim>> dedi. Organizatör Ali Avaz'ın elini sıkıp kentin heycansız akşam karanlığına karıştık..

7-9 Mart 1987, Ankara
Nazlı ERAY
"Yoldan Geçen Öyküler"